

ANMÄLAN OM UTREDNING AV LIVSMEDELSBUREN ELLER VATTENBUREN EPIDEMI

1 Lagstiftning

Livsmedelslagen 297/2021 § 47 och hälsoskyddslagen 763/1994 § 20 a (inkl. ändringar) SRf 1365/2011 om utredning av livsmedels- och vattenburna epidemier (inkl. badvattenburna epidemier).

2 Vem gör utredningen?

Den kommunala utredningsarbetsgruppen för utredning av livsmedels- och vattenburna epidemier spelar en nyckelroll för utredningen av epidemin. Det är viktigt att gruppen snabbt inleder utredningsarbetet av den misstänkta epidemin och ser till att alla nödvändiga undersökningar genomförs för att utreda epidemin.

Om ni önskar hjälp med frågor i utredningen, lämna gärna kontaktuppgifter med låg tröskel per e-mejl [ryhmazoo\[at\]thl.fi](mailto:ryhmazoo[at]thl.fi) (utredningen allmänt, patientprover, analysering av frågeformulär, badvatten) eller [ruokamykytysrekisteri\[at\]ruokavirasto.fi](mailto:ruokamykytysrekisteri[at]ruokavirasto.fi) (livsmedelsprover, spårning av livsmedel) så ringer vi upp.

3 När görs en anmälan om utredning?

En anmälan om utredning görs alltid då en anmälan om epidemi eller misstanke om epidemi har gjorts till THL. Anmälan om utredning görs dessutom för alla epidemier där 2–5 personer insjuknat, fast det inte gjordes en anmälan om misstanke.

Anmälan om utredning görs även om det efter att anmälan om misstanke har gjorts skulle visa sig att det inte gäller en epidemi eller att det gällde en epidemi som inte är livsmedels- eller vattenburen.

Anmälan om utredning ska göras så snart som möjligt efter det att utredningsarbetet har slutförts, dock senast inom 3 månader från det att epidemin upphört. Den kommunala utredningsarbetsgruppen för utredning av livsmedels- och vattenburna epidemier ansvarar för att göra anmälan om utredningen.

4 Vad innehåller anmälan om utredningen?

Anmälan om utredning är en detaljerad utredning (SRf 1365/2011 6 §) av vilken framgår bland annat plats och tidpunkt för epidemin, slag av epidemi, antalet exponerade och insjuknade, de insjuknades symptom och sjukdomsbild, orsaken till epidemin, det livsmedel som spridit epidemin, fel som observerats vid hantering av livsmedel eller dricksvatten, utförda epidemiologiska undersökningar och laboratorieundersökningar samt vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av fallet för att förhindra att situationen återuppstår.

Anmälan om utredning av livsmedelsburen eller vattenburen epidemi

---

I anmälan om utredning presenteras skriftligt de för epidemiutredningen väsentliga sakerna. Som bilaga till anmälan om utredning kan man skriva en rapport enligt modellbilagan eller använda t.ex. redan befintliga inspektionsberättelser, mötesprotokoll, e.d. OBS! Varken anmälan om utredning eller bilagorna får innehålla personuppgifter.

Om det under utredningen framgår att insjuknanden inte orsakades av livsmedel eller vatten räcker det med en lättare ifylld utredningsanmälan. I det fallet behöver man inte göra den detaljerade utredningsrapporten som bilaga, utan det räcker att man fyller i datasystemet RYMYs anmälan om utredning och skriver motiveringen (max. 2000 tecken) för hur det konstaterades att insjuknandet inte orsakades av livsmedel eller dricksvatten.

5 Vad används uppgifterna i anmälan om utredningen till?

På basen av uppgifterna i anmälan om utredningen bedömer de centrala myndigheterna styrkan av bevisen för en matförgiftningsepide mi: om det överhuvudtaget var en livsmedels- eller hushållsvattenburen epidemi och i så fall hur stark bevisningen var för sambandet mellan sjukdom och livsmedel eller vatten. Via anmälningar om utredningar får man information om till exempel patogener som orsakar epidemier, det överförande livsmedlet, smittvägar och riskfaktorer. Informationen används i utbildning och till att utveckla tillsynen. Informationen kan påverka införandet av nya processer och kan leda till rekommendationer för förebyggande av framtida livsmedels- eller hushållsvattenburna sjukdomar. Många anvisningar om hur ett livsmedel används på ett säkert sätt bygger på faror som framkommit under epidemier. På samma sätt är några av påståendena i hygienpasstestet baserade på dem.

På lokal nivå är rapportbilagan till anmälan om utredning med dess slutsatser också användbar i samband med eventuella ersättningsanspråk eller rättsprocesser (förverkligande av rättsskydd för konsumenter och företagare).

Livsmedelsverket upprätthåller ett nationellt register över matförgiftningsepidemier på basen av anmälningarna. Dessutom rapporteras data om epidemierna årligen till Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhets EFSA datainsamlingsystem om matförgiftningsepidemier i EU och deras orsaker.

”Matförgiftningsrapporterna” [Julkaisusarjat - Ruokavirasto](#) (på finska)

Öppen information [Ruokamyrkytysepidemiat - Ruokavirasto Avoin tieto](#) (på finska)

Zoonoscentret/matförgiftningar [Matförgiftningar - Livsmedelsverket](#)

Anvisningar om hur ett livsmedel används på ett säkert sätt [Säkra sätt att använda livsmedel - Livsmedelsverket](#).

Information utnyttjas även internationellt bl.a. i WHO [Food Safety \(who.int\)](#) och [European Health for All database \(HFA-DB\) data source - European Health Information Gateway \(who.int\)](#),

EU:s årliga landsrapporter om zoonoser [Biological hazards reports | EFSA \(europa.eu\)](#) och sammandrag, t.ex. [The European Union One Health 2020 Zoonoses Report | EFSA \(europa.eu\)](#) och öppen information [Foodborne outbreaks report 2020 | EFSA \(europa.eu\)](#)